

6. Проблеми розвитку страхування в Україні : Науковий студентський збірник. Випуск 2. / За заг. ред. проф. Плиси В. Й. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 148 с.

Помазнюк Т. А.,

здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету
Науковий керівник – **Бурковська А. В.**, к. е. н., доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв

СТРАХОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

З початком 24.02.2022 р. агресії проти України, майже кожен сектор економіки усвідомив необхідність вирішення проблем, з якими раніше не стикався. Не є винятком і страховий ринок. Неминучими наслідками кожної війни є руйнування та збитки, проте традиційні види страхування не покривають збитків, що виникли під час бойових дій – від вибухів та обстрілів [1]. Для досягнення стабільності економіки країни необхідно забезпечити навіть у такі непередбачувані часи, щоб страхові ринки продовжили нормально та безперервно функціонувати [1].

Українські страховики зазнають серйозних викликів через повномасштабну російську агресію. Окупація територій, знищення майна та переміщення бізнесу ускладнюють функціонування страховиків та обслуговування їх клієнтів.

Особливі труднощі виникають для компаній, що спеціалізуються на страхуванні життя: вони стикаються зі зменшенням кількості страхових внесків та обмеженням доступу до офісів, що ускладнює процес здійснення страхових виплат, особливо в разі смерті застрахованих осіб на окупованих територіях.

Станом на 01.09.2022 р. в Державному реєстрі фінансових установ (ДРФУ) обліковувалося 140 страховиків, з них 13 - компанії зі страхування життя. Усі страховики станом на 01.09.2022 р. в ДРФУ є ліцензіатами (табл. 1).

Таблиця 1. Зміни у складі учасників страхового ринку (страховиків) у 2022 р.

К-ть страховиків у ДРФУ	01.01.2022 р.		01.03.2022 р.		01.09.2022 р.	
	ДРФУ	ліцензіати	ДРФУ	ліцензіати	ДРФУ	ліцензіати
Всього, з них:	156	144	145 (-11)	142 (-2)	140 (-5)	140 (-2)
non-life	143	131	132 (-11)	129 (-2)	127 (-5)	127 (-2)
life	13	13	13	13	13	13

Джерело: розроблено автором на основі [2].

Нами встановлено, що протягом усього досліджуваного періоду спостерігалася тенденція до зменшення кількості страхових компаній. У січні-лютому 2022 року з Державного реєстру фінансових установ (ДРФУ) були

виключені 10 страховиків-неліцензіатів, які діяли в зоні операцій Об'єднаних сил (ООС) та Автономної Республіки Крим, а також ще один страховик, якому було анульовано ліцензію (як запобіжний захід).

З початку військової агресії на ринку страхових послуг відбулось зменшення на 5 учасників сегменту non-life:

- 3 страховики втратили ліцензії (як запобіжний захід);
- 1 страховик втратив ліцензію за власною заявою;
- 1 страховик, який був включений до ДРФУ у січні 2022 р., так і не отримав жодної ліцензії на здійснення страхової діяльності.

Порівняємо обсяги активів і резервів вітчизняних страховиків до війни і на період війни (рис. 1).

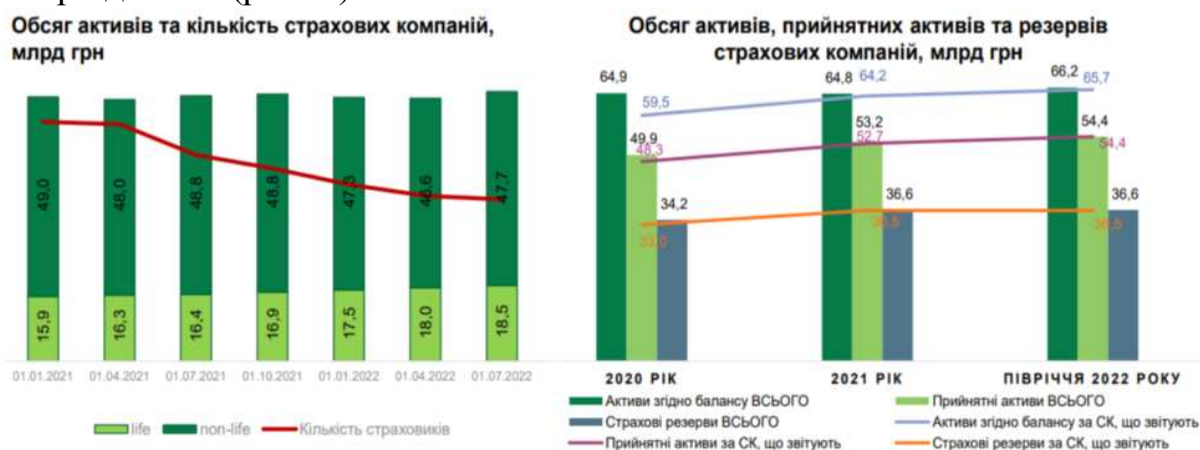

Рисунок 1. Обсяги активів і резервів страховиків України у 2020-першому півріччі 2022 рр., млрд грн

Джерело: розроблено автором на основі [2].

Виявлено, що станом на 30 червня 2022 р. загальний обсяг активів страховиків практично не змінився порівняно з початком року (до початку військової агресії) і склав 65,7 млрд грн. Проте кількість страховиків за цей період зменшилася з 156 (01.01.2022 р.) до 142 (01.07.2022 р.).

Страховий ринок показав помірний приріст прийнятних активів (+2,2%), а у компаній, що подають звіти, зросли трохи більше (+3,2%). Обсяг сформованих страхових резервів у першому півріччі 2022 р. залишився сталим (36,6 млрд грн). Зазвичай приріст страхових резервів спостерігається у сегменті life, а також через збільшення резервів збитків у сегменті non-life через великі збитки, які переважно були перестраховані, та збільшення термінів врегулювання заявлених збитків. При цьому резерви незароблених премій зменшились через істотне зменшення обсягів послуг у сегменті non-life.

Нині, незважаючи на воєнний стан, страхове законодавство України створює належну базу для подальшого розвитку страхування, особливо як інвестиційного інструменту. Перспективними виглядають можливості залучення інвестицій від страховиків шляхом розвитку та впровадження загальнообов'язкового медичного страхування, а увага держави в цьому напрямі дозволить не тільки забезпечити конституційні права громадян на

охорону здоров'я, але і створити інвестиційний потенціал для відновлення зруйнованої війною національної мережі медичних і фармацевтичних закладів [3].

Страховий ринок України характеризується періодично суперечливою динамікою розвитку, яка зумовлена впливом різноманітних факторів:

1) відсутність досконалого законодавства (недостатня регулятивна база у сфері страхування може створювати непевність для учасників ринку та ускладнювати розвиток індустрії);

2) використання страхування для ухилення від сплати податків або виведення капіталу (ця практика підриває довіру до системи страхування та може призвести до втрати реальної ефективності страхових послуг);

3) низька платоспроможність населення та недостатній рівень довіри до операторів страхового ринку (ці фактори обмежують розширення бази споживачів страхових послуг та можуть призвести до зниження попиту на них);

4) технологічні виклики (нестабільна структура активів страховиків, низька якість послуг) [4].

Воєнні події призвели до складнощів у роботі багатьох страховиків: вони втратили своїх клієнтів через переміщення бізнесу та мали проблеми зі здійсненням страхових виплат. Це підкреслює необхідність розвитку ефективної системи страхування для захисту економіки та фінансових інтересів населення.

Щоб досягти цього, на нашу думку, потрібно в першу чергу вирішити такі проблеми, як недосконале законодавство та недовіра населення до страховиків. Розробка стратегій і дослідження їх ефективності впровадження може покращити функціонування страхового ринку України в умовах воєнного конфлікту і забезпечити стійкий розвиток економіки країни.

Список використаних джерел:

1. Попович Д. В., Біда М. С., Закорко К. К. Тенденції розвитку страхового ринку України в умовах воєнного стану. *Молодий вчений*: електрон. версія журналу 2023. №3 (115). С. 110. URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/5791>.

2. Національний банк України: сайт. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/oglyad-strahovogo-rinku-ukrayini-za-i-pivrichchya-2022-roku>.

3. Дума В. В. Страхова діяльність в умовах російської агресії: правові підстави й практичні перспективи. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*: електрон. версія журналу 2022. №2 (63). С. 164. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnau_2022_2_24.

4. Хропонюк Д. О., Длугопольський О. В. Сучасні проблеми та перспективи розвитку страхового ринку України. *Innovation and Sustain ability*: електрон. версія журналу 2023. №1 С. 124-125. URL: <https://ins.vntu.edu.ua/index.php/ins/article/view/131>.